

Sygn. akt VI U 334/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Płocku VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Hanna Parzybut-Dan

Protokolant: sekr. sądowy Justyna Zalewska

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2016 roku w Płocku

sprawy E. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.

o prawo do renty rodzinnej

na skutek odwołania E. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P.

z dnia 19 lutego 2015 roku, znak: (...)

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

E. S. odwołała się do Sądu Okręgowego w Płocku VI Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w P. z dnia 19 lutego 2015r., znak: (...) odmawiającej jej prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu K. S. (1). Odwołująca przyznała, że miała orzeczoną separację zawartego małżeństwa oraz nie miała prawa do alimentów z jego strony orzeczonych wyrokiem sądu. Odwołująca wskazała jednakże, że brak wyroku lub ugody sądowej w przedmiocie prawa do alimentów był spowodowany polubownym porozumieniem pomiędzy odwołującą, a jej zmarłym mężem. Ponadto odwołująca wskazała, że zaskarżona decyzja jest bezpodstawna ze względu na wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20.05.2014 r., który stwierdził, iż przepisy uzależniające prawo do renty rodzinnej od wymogu posiadania w dniu śmierci męża alimentów ustalonych wyrokiem sądu lub ugodą sądową za niekonstytucyjne. Odwołująca wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do renty rodzinnej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu motywował, iż wnioskodawczyni nie przysługuje prawo do renty, bowiem odwołująca będąc w separacji ze zmarłym mężem nie miała ustalonego prawa do alimentów w związku z czym nie spełnia przesłanki określonej w art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2015.748 - j.t.),

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. S., zd. P. urodzona (...) w P. w dniu 28.09.1991 r. zawarła związek z K. S. (1). (dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa k. 4 akt sprawy Sądu Okręgowego w Płocku sygn. akt I C (...)) Ze związku małżeńskiego odwołująca ma troje dzieci: Ł. S., K. S. (2) i K. S. (1). (dowód: odpisy skrócone aktu urodzenia k.5-7 akt sprawy Sądu Okręgowego w Płocku sygn. akt I C (...)) W dniu 02.03.2009 r. Sąd Okręgowy w Płocku wyrokiem w sprawie sygn. akt I C (...) orzekł

separację małżeństwa zawartego w dniu 28.09.1991 r. w miejscowości J. pomiędzy K. S. (1), ur. (...) w P., s. J. i M., a E. P., ur. (...) w M., c. A. i G. I.. (dowód: wyrok k. 43 akt sprawy Sądu Okręgowego w Płocku sygn. akt I C (...))

Mąż odwołującej zmarł w dniu 17.08.2010 r. (dowód: odpis skrócony aktu zgonu k. 17 akt o rentę rodzinną J. S.)

Ubezpieczona nie miała prawa do alimentów ze strony małżonka ustalonych wyrokiem lub ugodą sądową. Zmarły mąż nie przekazywał również ubezpieczonej dobrowolnie żadnych kwot tytułem alimentów, ani też innych kwot od orzeczenia separacji do dnia jego śmierci. Odwołująca przed orzeczeniem separacji małżeństwa wyprowadziła się razem z dziećmi do swojego ojca do miejscowości N.. Od tej pory małżonkowie zamieszkiwali osobno, nie utrzymywali ze sobą kontaktu. E. S. odwiedzała jedynie małżonka w weekendy w celu umożliwienia mu kontaktów z dziećmi, które chciały spotykać się z ojcem. Po separacji odwołująca nie mieszkała z mężem, ponieważ był agresywny i nadużywał alkoholu.

(dowód: zeznania odwołującej k. 20 i 12-13 akt sprawy) W dniu 16.01.2015 r. odwołująca złożyła w organie rentowym wnioski o rentę rodzinną. (dowód: wnioski k. 1-8 akt organu rentowego)

Decyzją z dnia 19.02.2015 r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił odwołującej prawa do renty rodzinnej po zmarłym w dniu 17.08.2010 r. K. S. (1). (dowód: decyzja k. 19 akt organu rentowego)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie w/w dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, w tym w aktach organu rentowego oraz aktach sprawy Sądu Okręgowego w Płocku sygn. akt I C (...). Ponadto podstawę ustaleń stanowiły zeznania odwołującej.

Sąd dał wiarę zeznaniom odwołującej, bowiem brak jest podstaw do ich kwestionowania. Zeznania te Sąd uznał za logicznie przedstawiające rzeczywisty stan rzeczy. Faktem naturalnym jest, że odwołująca wyprowadziła się od męża, po orzeczonej separacji, bowiem chciała uniknąć negatywnego wpływu zachowań męża na nią samą, jak również na trójkę dzieci.

W ocenie Sądu wiarygodne są wszystkie pozostałe załączone do akt sprawy dokumenty, ponieważ nie ma żadnych przesłanek do ich kwestionowania, tak od strony formalnej, jak i merytorycznej.

Sąd zważył, co następuje:

W świetle art. 70 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 r. poz.748) zwanej dalej ustawą emerytalną wdowa ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli: w chwili śmierci męża osiągnęła wiek 50 lat lub była niezdolna do pracy albo wychowuje co najmniej jedno z dzieci, wnuków lub rodzeństwa uprawnione do renty rodzinnej po zmarłym mężu, które nie osiągnęło 16 lat, a jeżeli kształci się w szkole - 18 lat życia, lub jeżeli sprawuje pieczę nad dzieckiem całkowicie niezdolnym do pracy oraz do samodzielnej egzystencji lub całkowicie niezdolnym do pracy, uprawnionym do renty rodzinnej. Prawo do renty rodzinnej nabywa również wdowa, która osiągnęła wiek 50 lat lub stała się niezdolna do pracy po śmierci męża, nie później jednak niż w ciągu 5 lat od jego śmierci lub od zaprzestania wychowywania osób wymienionych w ust. 1 pkt 2.

Małżonka rozwiedziona lub wdowa, która do dnia śmierci męża nie pozostawała z nim we wspólności małżeńskiej, ma prawo do renty rodzinnej, jeżeli oprócz spełnienia warunków określonych w ust. 1 lub 2 miała w dniu śmierci męża prawo do alimentów z jego strony ustalone wyrokiem lub ugodą sądową (art.70 ust.3 ustawy emerytalnej). Pojęcie wspólności małżeńskiej określone w art. 70 ust.3 cyt. ustawy nie jest identyczne z przesłankami istnienia wspólności majątkowej małżeńskiej uregulowanej w art.31 § 1 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Z chwilą zawarcia małżeństwa powstaje między małżonkami z mocy ustawy wspólność majątkowa (wspólność ustawowa) obejmująca przedmioty majątkowe nabyte w czasie jej trwania przez oboje małżonków lub przez jednego z nich (majątek wspólny). Zakres pojęciowy wspólności majątkowej z ustawy emerytalnej dotyczy oprócz więzi majątkowej także więzi duchowej, osobistej, emocjonalnej i uczuciowej między małżonkami aż do dnia śmierci (patrz: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 15.05.2013 r., III AUa 1534/12).

W niniejszej sprawie bezsporne, jest, iż pomiędzy odwołującą, a jej zmarłym małżonkiem była orzeczona separacja. Orzeczenie separacji stosownie do treści art. 64⁴ § 1 k.r.o. ma skutki takie jak rozwiązanie małżeństwa przez rozwód, chyba, że ustawa stanowi inaczej.

Ponadto na podstawie zeznań E. S. Sąd ustalił, że z powodu alkoholizmu męża, jego agresywnych zachowań ustała więź między małżonkami. Odwołująca wyprowadziła się od męża i zamieszkała z dziećmi u rodziców. Utrzymywała kontakt z mężem jedynie z uwagi na dobro dzieci. Wnioskodawczyni i jej mąż pozostawali zarówno w prawnej, jak i w faktycznej separacji, zaś w świetle zaoferowanych dowodów mąż ubezpieczonej był przyczyną zerwania więzi małżeńskich. Choć wspólność małżeńska między nimi ustała nie z powodu odwołującej, to nie ma to znaczenia dla oceny, kto ponosi winę w rozkładzie pożycia małżeńskiego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach 2012-04-02, III AUa 790/12, Biul.SAKa 2013/1/31). Faktem jest, że wspólność ta polegająca m.in. na wspólnym zamieszkiwaniu, prowadzeniu gospodarstwa domowego, więzi uczuciowej nie istniała już przed orzeczeniem separacji w dniu 02 marca 2009 r.

Warunkiem nabycia prawa do renty rodzinnej przez wdowę (wdowca) jest, poza spełnieniem przesłanek określonych w art. 70 ust. 1 i 2 ustawy 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozostawanie przez małżonków do dnia śmierci jednego z nich w stanie faktycznej wspólności małżeńskiej (art. 70 ust. 3 tej ustawy).

Wobec tego nie została spełniona przesłanka określona w art. 70 ust. 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U.2013.1440 - j.t.) warunkująca przyznanie odwołującej prawa do renty rodzinnej po zmarłym mężu, bowiem odwołująca nie pozostawała ze zmarłym małżonkiem we wspólności małżeńskiej do dnia jego śmierci i nie miała prawa do alimentów z jego strony ustalonego wyrokiem lub ugodą sądową.

Ubezpieczona w treści odwołania od decyzji z dnia 04.03.2015 r. podniosła, iż decyzja ta została wydana na podstawie niekonstytucyjnego przepisu, bowiem przepis art.70 ust.3 został uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją.

Zarzut ten jest bezzasadny. Należy wskazać, iż wyrokiem z dnia 13.05.2014r. w sprawie SK 61/13 (Dz.U. z 2014r. poz. 683) Trybunał Konstytucyjny faktycznie orzekł, iż art.70 ust.3 powołanej powyżej ustawy jest niezgodny z art.67 ust.1 w związku z art.32 ust.1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jednakże tylko w zakresie w jakim uprawnienie małżonki rozwiedzionej do uzyskania renty rodzinnej uzależnia od wymogu posiadania w dniu śmierci męża prawa do alimentów z jego strony, ustalonych wyłącznie wyrokiem lub ugodą sądową. W uzasadnieniu orzeczenia Trybunał wskazał, iż nie znalazł argumentów przemawiających za pozbawieniem prawa do renty rodzinnej osób rozwiedzionych, które również miały prawo do alimentów, ale nie występowały na drogę sądową celem ich ustalenia. Bowiem renta rodzinna jest świadczeniem o charakterze alimentacyjnym, które ma na celu rekompensatę osobom uprawnionym źródła dochodu utraconego wraz ze śmiercią byłego małżonka. Zgodnie z celem tego świadczenia i sposobem jego uregulowania, rentę rodzinną powinna otrzymać osoba, której prawo do alimentów przysługiwało, niezależnie od tego czy obowiązek alimentacyjny byłego małżonka został potwierdzony przez sąd wyrokiem czy ugodą, czy był on dobrowolnie realizowany do momentu śmierci zobowiązanego.

Jak wykazało przeprowadzone postępowanie dowodowe, odwołująca będąc z małżonkiem w separacji, nie była uprawniona w chwili śmierci męża do alimentów z jego strony ani na podstawie wyroku bądź ugody sądowej, ani też na podstawie zgodnego porozumienia pomiędzy małżonkami o sposobie realizacji obowiązku alimentacyjnego bez występowania na drogę sądową.

Wobec powyższego należało uznać, że ubezpieczona nie spełnia przesłanek do przyznania jej prawa do spornego świadczenia.

Biorąc pod uwagę powyższe, na podstawie art.477¹⁴ §1 k.p.c. Sąd odwołanie oddalił.